

Kursplan

Nämnden för utbildningsvetenskap

Institutionen för språk

1TY40Ä Tyska II, för ämneslärare, 30 högskolepoäng

1TY40Ä German II, for secondary school subject teachers, 30 credits

Huvudområde

Tyska

Ämnesgrupp

Tyska

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd av Fakulteten för konst och humaniora 2023-06-07

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2024

Förkunskaper

Tyska I, för ämneslärare, 1–30 hp, (1TY20Ä) eller motsvarande.

Mål

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna

- uttrycka sig såväl muntligt som skriftligt på korrekt tyska inom ämnesområden som är relevanta för respektive delkurs,
- analysera texter på tyska genom att relatera dem till historiska, politiska och kulturella företeelser i samtiden och historien,
- analysera och tillämpa tyska språkets strukturer både ur ett stilistiskt perspektiv och ur ett jämförande tysk-svenskt perspektiv,
- redogöra för de tyskspråkiga ländernas kultur och samhälle, med fokus på litteraturen,
- diskutera, analysera samt göra ämnesdidaktiska ställningstaganden i relation till yrkesverksamhet som lärare i tyska.

Delkurs 1: Grammatik och skriftlig produktion, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna

- analysera och tillämpa tyska språkets strukturer, även i relation till språklig variation och stilnivå,
- använda korrekt grammatisk terminologi i analysen av kontrastiva skillnader mellan tyskan och svenskan,
- uttrycka sig skriftligt på i huvudsak idiomatisk tyska i berättande och argumenterande texter.

Delkurs 2a: Tyskspråkig litteratur- och kulturhistoria, 4,5 hp

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna

- i stora drag redogöra för de tyskspråkiga ländernas litteratur, kultur och utveckling,
- tolka kortare prosatexter och utvald lyrik från olika tidsepoker,
- diskutera olika frågor med anknytning till tidstypiska samhällsfenomen.

Delkurs 2b: Textstudium med muntliga övningar, 6 hp

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna

- analysera och förstå innehållet i en text med avseende på såväl tidsbundna som stilistiskt typiska drag, samt kunna relatera texten till historiska, politiska och kulturella företeelser i samtiden,
- muntligt diskutera texter och argumentera för sina ställningstaganden på i huvudsak korrekt tyska.

Delkurs 3: Tysk språkhistoria, 4,5 hp

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna

- redogöra för det tyska språkets framväxt,
- redogöra för och applicera de grundprinciper som styr språklig förändring på både grammatisk och semantisk nivå.

Delkurs 4: Didaktik II och vetenskapligt skrivande, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna

- planera och utvärdera undervisningsuppgifter i enlighet med gällande styrdokument,
- diskutera undervisning i relation till språkdidaktisk teori, språkinlärningsteori samt i relation till en kritisk granskning av styrdokumentet
- formulera didaktiska frågeställningar utifrån kurslitteraturen och diskutera dem med hjälp av relevant terminologi,
- redogöra för grundläggande arbetssätt med vetenskapliga texter samt tillämpa formella aspekter av vetenskapligt skrivande.

Innehåll

I kursen utvecklar de studerande en allsidig färdighet i sin användning av det tyska språket, både skriftligt och muntligt. Kursens innehåll fokuserar på de tyskspråkiga ländernas litteratur och kultur, både ur ett aktuellt och ur ett historiskt perspektiv. Kursens delkurser behandlar det tyska språkets utveckling och användning i vetenskapliga sammanhang, samt de tyskspråkiga ländernas samhällsförhållanden, både ur ett aktuellt och ur ett historiskt perspektiv. I profilkursen ska den studerande förberedas för verksamhet som lärare i tyska på gymnasium och grundskola.

Delkurs 1. Grammatik och skriftlig produktion, 7,5 hp

Grammatik II, 5 hp

Momentet utgör en fördjupning av de under termin 1 inhämtade kunskaperna i tysk grammatik och grammatisk terminologi. Även inomspråklig variation behandlas, såsom olika uttryckspreferenser beroende på stilnivå. I momentet belyses även skillnader mellan tyskan och svenskan, både vad gäller grundläggande grammatiska skillnader och olika uttryckspreferenser.

Skriftlig produktion, 2,5 hp

Momentet är en praktisk tillämpning av de grammatikkunskaper som behandlas i momentet Grammatik II där den studerande skriver kortare texter på tyska av allmän karaktär. I momentet tillämpas processkrivning med kontinuerlig bearbetning av texterna.

Delkurs 2a: Tyskspråkig litteratur- och kulturhistoria, 4,5 hp

Delkursen innehåller en översikt över de tyskspråkiga ländernas litteratur- och kulturhistoria. Delkursen tematiserar även karaktäristiska textutdrag, tidstypisk lyrik och musikaliska uttryck.

Delkurs 2b: Textstudium med muntliga övningar, 6 hp

I delkursen studeras skönlitteratur från olika epoker. Texterna analyseras efter grundlig läsning och diskuteras i seminarieform. De äldre verken läses främst ur litteratur- och kulturhistorisk synvinkel.

Delkurs 3: Tysk språkhistoria, 4,5 hp

I delkursen studeras huvuddragen i det tyska språkets utveckling från indoeuropeiskan via germanskan och fram till det tyska språkets framväxt. Språkliga förändringar relateras till historiska och sociala skeenden. Även mer generiska principer som styr språks förändring på grammatisk och semantisk nivå berörs.

Delkurs 4: Didaktik II och vetenskapligt skrivande, 7,5 hp

Delkursen bygger på delkursen Språkdiraktisk introduktion och innehåller aktuella språkinläringsteorier med betoning på främmandespråksinläring. Språkdiraktiska teman och frågeställningar behandlas och sätts i relation till metodiska förslag för undervisningen, däribland bedömning och analys av andraspråksproduktioner. Gällande styrdokument diskuteras, och utvärdering och planering av undervisningsuppgifter med anknytning till lärarprofessionen sker i relation till dessa. De språkdiraktiska temana aktualiseras också i en mindre undersökning där de studerande tränas i vetenskapligt skrivande och vetenskapligt förhållningssätt. Lärarrollen tränas genom ett samarbete med andra kurser i tyska.

Professionell, ämnesdidaktisk och vetenskaplig progression

I delkurs 1–3 läggs vikt vid fortsatt utveckling av ämneskunskaper för en yrkesverksamhet som lärare i tyska. När det gäller den vetenskapliga progressionen fördjupas de textanalytiska färdigheterna i de litteraturvetenskapligt orienterade kurserna och förmåga att argumentera tränas i momentet Skriftlig produktion. Förmågan att diskutera teori i förhållande till undervisningspraktik utvecklas i delkursen Didaktik II, där även akademiskt skrivande tränas genom en mindre undersökning.

Den professionella utvecklingen är nära kopplad till den ämnesdidaktiska. I diskussioner om undervisningsförslag kopplar den studerande språkdiraktiska teorier och styrdokumentens föreskrifter till undervisningspraktiken. Genom kontakt med inlärare utvecklas de studerandes förmåga att stötta andras språkutveckling i tyska.

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar, lektionsundervisning, seminarier samt gruppövningar.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För betyget Godkänd ska de förväntade studieresultaten vara uppnådda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart.

Om universitetet beslutat att en student har rätt till särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att ge ett anpassat prov eller att studenten genomför provet på ett alternativt sätt.

Förnyad examination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

Delkurs 1: Grammatik och skriftlig produktion, 7,5 hp

Delkursens moment examineras genom skriftlig tentamen, samt genom skriftliga inlämningsuppgifter.

Delkurs 2a: Tyskspråkig litteratur- och kulturhistoria, 4,5 hp

Delkursen examineras genom skriftliga inlämningar och en muntlig presentation.

Delkurs 2b: Textstudium med muntliga övningar, 6 hp

Delkursen examineras genom muntlig tentamen.

Delkurs 3: Tysk språkhistoria, 4,5 hp

Delkursen examineras genom skriftlig tentamen.

Delkurs 4: Didaktik II och vetenskapligt skrivande, 7,5 hp

Delkursen examineras genom muntlig redovisning vid ett examinationsseminarium samt ett skriftligt arbete av vetenskaplig karaktär som anknyter till innehållet i delkursen.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs kursvärdering. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle erhåller återkoppling vid kursstart. Kursvärdering genomförs anonymt.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet: 1TYÄ04 (30 hp), 1TY210 (30 hp), 1TY200 (22,5 hp, alla delkurser förutom Profilkurs II), 1TY201 (7,5 hp), 1TY221 (15 hp), 1TY223 (alla delkurser förutom EU-kunskap, Sverigekunskap och fördjupad områdeskunskap, 7,5 hp).

Övrigt

Kursen är andra terminens studier i tyska inom ämneslärarprogrammet.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1: Grammatik och skriftlig produktion, 7,5 hp

Grammatik II, 5 hp

Klingeman, Ulrike, Magnusson, Gunnar & Didon, Sybille. Senaste upplagan. *Den tyska grammatiken*. Stockholm: Sanoma utbildning. 272 s.

Referenslitteratur

Florby, Gunilla & Fält, Erik. Senaste upplagan. *Grammatiskt ABC. Grammatiska termer och begrepp för effektiva språkstudier*. Uppsala: Scripta textproduktion. 72 s.

Skriftlig produktion, 2,5 hp

Material som tillhandahålls av institutionen. 30 s.

Den studerande rekommenderas att därutöver använda sig av nedanstående källor:

Digitala ordböcker och korpusar: dwds.de; duden.de; Nationalencyklopedins tysk-svenska/svensk-tyska ordbok (gratis tillgång för studerande via universitetsbiblioteket).

Duden 9. Das Wörterbuch der sprachlichen Zweifelsfälle. Richtiges und gutes Deutsch. Senaste upplagan. Mannheim: Dudenverlag.

Delkurs 2a: Tyskspråkig litteratur- och kulturhistoria, 4,5 hp

Packalén, Sture. Senaste upplagan. *Literatur und Leben. Deutschsprachige Literatur von 750 bis 2000*. Stockholm: Liber. 301 s. (Distribution: fulltext tillgänglig i www.divaportal.org).

Referenslitteratur

Bode, Dietrich (red.). Senaste upplagan. *Deutsche Gedichte. Eine Anthologie*. Stuttgart: Reclam. 50 s. i urval.

Packalén, Sture. Senaste upplagan. *Tysk litteratur: från Hildebrandssången till Kanak Sprak*. Stockholm: Carlsson. 437 s.

Delkurs 2b: Textstudium med muntliga övningar, 6 hp

Frisch, Max. Senaste upplagan. *Homo Faber*. Frankfurt am Main: Suhrkamp. 203 s.

Hauptmann, Gerhart. Senaste upplagan. *Bahnwärter Thiel*. Stuttgart: Reclam. 48 s.

Horvath, Ödon v. Senaste upplagan. *Jugend ohne Gott*. Frankfurt am Main: Suhrkamp. 183 s.

Kafka, Franz. Senaste upplagan. *Das Urteil/Die Verwandlung. Originalfassung*. Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch. 112 s.

Keller, Gottfried. Senaste upplagan. *Kleider machen Leute*. Husum: Hamburger Lesehefte. 48 s.

Keun, Irmgard. Senaste upplagan. *Gilgi, eine von uns*. Berlin: Ullstein. 262 s.

Timm, Uwe. Senaste upplagan. *Die Entdeckung der Currywurst*. München: Deutscher Taschenbuch Verlag GmbH & Co. 186 s.

Delkurs 3: Tysk språkhistoria, 3,5 hp

Stedje, Astrid. 2007 el senare upplaga. *Deutsche Sprache gestern und heute. Einführung in Sprachgeschichte und Sprachkunde*. München: Fink. 277 s.

Delkurs 4: Didaktik II och vetenskapligt skrivande, 7,5 hp

Fredriksson, Christine & Rosén, Christina. Språk- och skrivutveckling. Ingår i: *Skriftlig produktion och interaktion. Skolverkets lärportal. Moderna språk*, 2019.
https://larportalen.skolverket.se/#/modul/1a-moderna-sprak/Grundskola/911-skriftlig-produktion-och-interaktion/del_01/

Lundahl, Bo. 2012 års upplaga el senare. *Engelsk språkdiraktik: texter, kommunikation, språkutveckling*. Lund: Studentlitteratur. 150 s. i urval.

Marx Åberg, Angela. Uppgift eller upplevelse? Om läsuppgifters roll vid läsning av litterära texter i språkundervisning. I: Tornberg, Ulrika, Malmkvist, Anita, Valfridsson, Ingela (red.). Senaste upplagan. *Språkdiraktiska perspektiv. Om undervisning och lärande i främmande språk*. Stockholm: Liber. 16 s.

Roche, Jörg. Senaste upplagan. *Fremdsprachenerwerb – Fremdsprachendidaktik*. A. Francke Verlag. 50 s. i urval.

Rosén, Christina & Fredriksson, Christine (2022). Gymnasieelevers arbete med och attityder till processkrivning i moderna språk. *HumaNetten*, Nr 48 (2022), 198-224.
<https://open.lnu.se/index.php/hn/issue/view/190/89>

Rosén, Christina. Informationsstruktur i andraspråkstexter. Vad är det som gör att svenska låter som svenska och tyska som tyska? I: Tornberg, Ulrika, Malmkvist, Anita, Valfridsson, Ingela (red.). Senaste upplagan. *Språkdiraktiska perspektiv. Om undervisning och lärande i främmande språk*. Stockholm: Liber. 10 s.

Skolverket. *Betyg och prövning – kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och prövning*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på Skolverkets webbplats.

Skolverket. 2022. *Kommentarmaterial till kursplanen i moderna språk. Grundskolan*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på Skolverkets webbplats.

Skolverket. 2022. *Kursplan Moderna språk (grundskolan)*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket. 2021. *Kommentarmaterial till ämnesplanerna i moderna språk och engelska. Gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på Skolverkets webbplats.

Skolverket. 2021. *Ämnesplan Moderna språk (gymnasieskolan)*. Stockholm: Skolverket.

Tornberg, Ulrika. Senaste upplagan. *Språkdiraktik*. Malmö: Gleerups. 50 sidor i urval.

Stencilmaterial som tillhandahålls av institutionen. Ca 50 s.